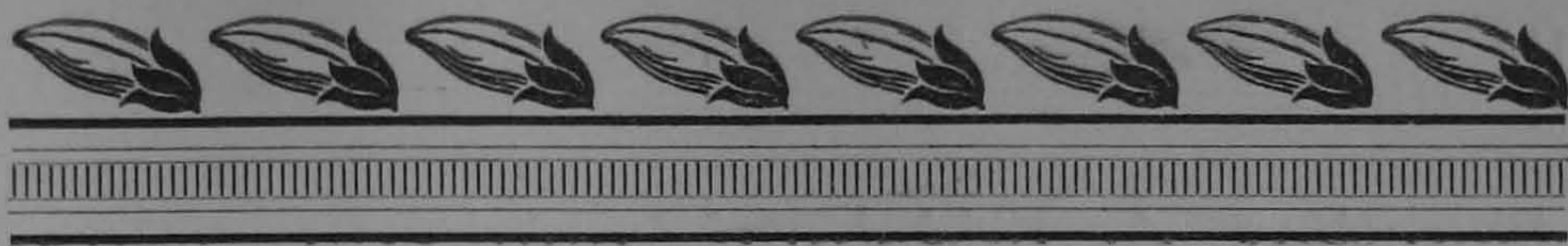

A
CSENDŐRLEGENYSÉGI
PÁLYA,
MINT KENYÉRKERESET.

A csendőrlegénységi pálya, mint kenyérkereset.

Nagy Napoleontól származik az a mondás, hogy minden közkatonában hordja a marsallbotot. És valóban történelmi példák bizonyítják, hogy a lángész, a törhetetlen kitartás és a becsületes ambíció csodadolgozatok képesek teremteni. Ámde nem születethetik mindenki lángésznek, aminthogy gazdagnak és szerencsésnek sem. Az élet nem egyéb küzdelemnél. Minden növény az ég, az életet adó nap felé törekszik növekedni, de a fűszálak ezrei közül csak itt-ott verődik magasra egy büszke pálma, hogy hatalmas, merész sudarával felfogja a vihart,

árnyéket és védelmet nyújtson vegetáló környezetének. Ez az életnek a rendje is, mióta ember tapossa a földtekét. Damjanics mondotta hős honvédeknek a szolnoki csata után: »Még érdemelnétek fiuk, hogy valamennyien tiszték legyetek, de vajjon hová lenne akkor az én kedves zászlóalj?«

A nagy tömeg az, amely az erőt képviseli s annak minden egyes tagja hasznossá teheti magát munkájával a nemzetre és a társadalomra nézve. Korunk hibája azonban az állhatatlanság, a sorssal való elégedetlenség s az ebből eredő kapkodás a megélhetésnek látszólagosan könnyebb módja után. És ez a nyugtalanság a társadalomnak minden rétegében nyilvánul, egyaránt kárára a közügynek és az egyeseknek. A tömeg jelszava: harcz a kenyérért; csak hogy e harczból hiányzik a következetesség s a megelé-

gedés azzal, amit becsületes munkával egy bizonyos, tehetségünknek megfelelő pályán elérni sikerült.

Ez a betegség kuszálja össze az érdekeket és szüli a proletárokat.

Kiváltképen az alsóbb néposztály, amelynek keze munkájával kell mindennapi kenyerét biztosítani, elégedetlen helyzetével s türelmetlenül kapkod a képzelt eldorado után, nem gondolva meg, hogy ma már minden pályán erős munkával és verejtékes küzdelemmel kell kiérdemelni a csekély jutalmat. Rendszeresen úgy történik, hogy a fiatal iparos, megunva az egyhangú és nehéz, de biztos existenciát adó munkát, ott hagyja becsületes mesterségét és beáll hivatalnoknak, mert hiszen mostanában a hivatalszolga is annak tartja magát. Ha következetes maradt volna a választott életpályához: vált volna belőle hasznos polgára a

hazának s mint megelégedett boldog családapa szolgálta volna a közügyet, míg így csak nyomorog s egész életén át küzd a megélhetés gondjaival.

Ezek az általános kóros tünetek az okai legnagyobb részben azon abnormis állapotoknak, melyek a csendőrlegénység kiegészítésében s létszámának folytonos hullámzásában észlelhetők. Mert úgy kellene annak lenni, hogy a csendőrlegénység minden tagja ambícióval töltse be azt a pályát, melyet kellő megfontolás után önként választott, nyilván azon komoly szándékkal, hogy egy igen tiszteséges és közbecsülésnek örvendő állásban anyagi gondok nélküli jelent és öreg korára nyugodalmas jövőt biztosítson magának. Azonban sajnos tapasztalható és a magyar királyi csendőrség intézményének igen nagy hátrányára van, hogy a legénységnek egy tekintélyes

része alig szerzi meg a hivatásához szükséges ösmereteket, máris más pálya után vágyik s amint a kötelező három év letelik, siet kilépési nyilatkozatának benyújtásával. Mikor tapasztalatainál fogva már hasznossá tehetné magát a szolgálatban, mikor a szolgálati pótdíj és majdan a nyugdíjigény megszerzésével anyagilag is előnyös helyzetbe jutnának; igen sokan minden indok nélkül leszerelnek és sokkal terhesebb, alárendeltebb s rosszabb javadalmazásu foglalkozásba mennek új életet kezdeni, — nagyon sokan nyomorogni. Még hagyján, aki mint földművelő az eke-szarvához tér vissza és a saját földjét művelheti: az legalább a függetlenségével vigasztalhatja magát. — De saját ingatlannal igen csekély része dicsekedhetik a leszerelő legénységnek. A tulnyomó rész 4—600 koronás hivataloszolga, vasuti munkás, városi

rendőr, börtönőr s ehhez hasonló állásokra jut, melyeknek mindenike terhesebb, rosszabbul javadalmazott s amellet alárrendeltebb állás a csendőrénel. És még szerencse, ha kilépése után azonnal alkalmazásba jut a csendőr, de számos eset van rá, hogy hónapokig kell várni és utána járni, míg a mindennapi kenyérre valót szűken megkeresheti. Bezeg megbánja ilyenkor az elhamarkodott lépést, és szívesen, örömezt menne vissza az elhagyott pályára. Csakhogy a félbeszakítás egy széles mesgyét képez; a szolgálatban töltött öt-hat esztendőnek, az ifjukor legszebb éveinek gyümölcsét nem élvezheti többé: a szolgálati pótdijért és nyugdijigényért újból elől kell kezdeni a küzdelmet.

És igen sok — előbb jóra való fiatal ember — teljesen elzüllick a meddő küzdelemben. Aki előbb mint ügyes

csendőr, a társadalmi rendnek támasza, a polgárok által tisztelt és becsült egyéniség volt: — tisztelet a kivételeknek — kétes existenciává lesz s terhére válik a társadalomnak.

Mert vizsgáljuk meg, mi lehet oka ennek a sok meggondolatlan lépésnek?

A családalapítás utáni vágy?

A szolgálat terheinek elviselhetlensége?

A fegyelem túlszigoru kezelése?

A fizetés csekély volta?

E négy kérdésnél többet föltenni alig lehet, vizsgáljuk meg hát, elegendő okot képez-e ezeknek bármelyike?

Családot alapítani, megnősülni, előrelátó férfi, akár a polgári, akár a katonai életben, csak akkor fog, ha a saját keresete, vagy menyasszonyának hozománya azt lehetővé teszik. Az a csendőr pedig, ki több évi kifogástalan szolgálatával érdemessé tette magát a

nősülés engedélyezésére, menyasszonyának kifogástalan társadalmi állását igazolja s emellett akár a saját, akár az arája tulajdonaként annyi vagyont képes fölmutatni, amennyi kincstári illetékeinek hozzászámításával a családnak gondtalan megélhetést biztosít: az engedélyt minden bizonynyal meg fogja kapni. Ez tehát előrelátó, a saját, valamint leendő családja jólétét szíven viselő fiatal embernél kilépési indokul nem szolgálhat.

A szolgálat terhei sem olyanok, hogy azt egy egészséges, munkára vágyó férfi igen könnyen el ne viselhetné. Az utóbbi években a legénységi állományt tetemesen szaporították és a szükséghez képest folyton emelik a létszámot: ezzel pedig a szolgálat terhei sohasem lesznek elviselhetetlenek. Végre is naponként 8 órai külszolgálatot, amely a szükséges pihenőkkel van összekötve, éptestü férfi minden megerőltetés nél-

kül végezhet. Ha nézzük a napszámot, vagy akár városi rendőrt, aki 60—80 kr. átlagos napidijért 10—12 órát, sőt ennél is többet izzad munkában, vajjon jobb-e ezek helyzete, mint a csendőré, akit a szolgálatból való hazavonuláskor meleg szoba, tápláló eledelek, száraz, friss ruházat és akár a bajtársak, akár a saját családja körében barátságos, meleg fészek vár készen odahaza.

Fegyelem nélkül semmiféle testület fenn nem állhat. Megvan az a mezei és gyári, vagy vasuti munkások közt is épen olyan mértékben, mint a csendőrségnél, csakhogy talán más alakban; s mindenesetre szigorú is ott, ahol a szigorú ki van érdemelve. De mennyivel méltányosabb és igazságosabb a fegyelem kezelése a csendőrnél, ahol az eljárást szentesített törvények és szabályok írják elő, mint ott, ahol az illető munkaadó önkényének van kitéve?

Ami végre a javadalmazást illeti, azt semmiféle polgári pályán el nem érhetné a csendőr. A közcsendőrnek is évenként átlag 800 korona készpénze, igen tiszteséges ruházata, lakályos otthona, fűtése, világítása, — sőt kiszolgálása is van. Hiszen egy iskolázott ember, akit az Isten véletlenül néptanítónak vagy kisebb hivatalnoknak rendelt, szives örömet cserélne javadalmazást egy közcsendőrrel, — hivatalszolgák, iparosok, stb. javadalmazását pedig össze sem lehet hasonlítani az övével. Az altiszt, az őrmester fizetése pedig már olyan, hogy közép-rangu hivatalnokéval bátran vetekedik. Vannak altisztek sőt csendőrök is, akik aránylag rövid szolgálat ideje alatt 2000—2400 korona megtakarított pénzzel rendelkeznek, ennyit pedig szűken mért fizetésből lehetetlen volna megtakarítani.

Mindezek után valóban érthetetlen az az idegenkedés, mely a csendőrlégénységi pályától az arra alkalmas elemet visszatartja s a 3—4 évig szolgált csendőröket leszerelésre indítja. Annál érthetlenebb ez a tünet már azért is, mert a távozni készülő csendőr vágyainak netovábbja legtöbbször a hivatalszolgai állásig terjed, amely jövedelemre is, tekintélyre is mélyen alatta áll a közcsendőr állásának.

A csendőrségnél is észlelhető ezen kóros tünetet nem tudhatjuk be másnak, csak az emberi természet jellemvonásának, a nyugtalanlás és állhatatlanságnak, mely e tekintetben oly erősen nyilvánul. A gazdának teher a jólét, hát elpazarolja, a szegény ember meg nem becsüli a tisztességes pályát, amelyen talán már meg is gyökerezett, hanem változatosságot keres szórakozásból, leveti a becsületet, jólétet és

tekintélyt adó csendőr-uniformist és beáll hivatalszolgának, a nyomor nap-számosának. Pedig a csendőr is megszivlelhetné azt a találó palócz közmondást, mely így szól: »Az is hunczut, aki szegénységre vágyik, oszt a dógot dicséri!«

A közszolgálat és a csendőr érdeke egyenlően megkövetelik, hogy ez a vizátság megszűnjék, hogy a csendőrök álhatatosan megmaradva önként választott szép és nemes hivatásu pályájukon, becsületes szorgalommal töltsék be azt a munkakört, mely a haza fentartására és boldogítására annak gyermekei között nekik jutott osztály-részül és amelyen maguknak egész életükre biztos megélhetést és boldogulást szerezhetnek.

Adja isten, hogy minél előbb ugy legyen!

